

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، شماره ۳۹۵

مسمومیت‌های کودکان

تألیف:

دکتر آناهیتا علیزاده

استادیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد، متخصص کودکان، فلوشیپ سم‌شناسی بالینی

مهندس جواد علیزاده

کارشناس هیدرومکانیک

دکتر ادريس تیموری

متخصص کودکان

سرشناسه:	علیزاده، آناهیتا، ۱۳۵۰-
عنوان و نام پدید آور:	مسمومیت‌های کودکان/نویسندگان آناهیتا علیزاده، جواد علیزاده، ادریس تیموری.
مشخصات نشر:	مشهد: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی مشهد، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری:	۳۳۲ ص.: مصور، جدول.
فروست:	(انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد؛ شماره ۳۹۵)
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۶۹-۰۶۸-۴
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا.
یادداشت:	ص.ع. به انگلیسی: Anahta Alizadeh, Javad Alizadeh, Edris Teimouri. Pediatric poisoning.
یادداشت:	کتابنامه.
وضع:	مسمومیت اتفاقی در کودکان
موضوع:	Accidental poisoning in children
موضوع:	سم‌شناسی کودکان
موضوع:	Pediatric toxicology
شناسه افزوده:	علیزاده، جواد، ۱۳۳۶-
شناسه افزوده:	تیموری، ادریس، ۱۳۶۴-
شناسه افزوده:	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی مشهد
شناسه افزوده:	Mashhad University of Medical sciences & Health Services
رده‌بندی کنگره:	RA۱۲۲۵/۶۸۰۱۹۵
رده‌بندی دیویی:	۶۱۵/۹۰۰۸۲
شماره کتابشناسی ملی:	۴۳۲۶۶۰۴

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، شماره ۳۹۵

مسمومیت‌های کودکان

تألیف:

دکتر آناهیتا علیزاده - مهندس جواد علیزاده - دکتر ادریس تیموری

وزیری، ۳۳۲ صفحه، ۳۲۰ نسخه، چاپ اول، پاییز ۱۳۹۵

امور فنی و چاپ: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد

بها: ۳۰۰۰۰۰ ریال

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد - به عنوان یک نهاد علمی - فرهنگی، چاپ و نشر، کتابهای مورد استفاده استادان و دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی را از وظایف اساسی خود می‌داند و بر آن است تا با انتشار متون مربوط به علوم پزشکی، هم بر اعتبار و اعتلای آنها بیفزاید و هم موجبات دل گرمی و شوق و نشاط امر تحقیق را در پی جوییهای علمی فراهم آورد. به یقین چاپ و نشر آثار معتبر علمی، امکان دست‌یابی اهل تحقیق را به منابع مختلف و گوناگون علمی مورد نیاز به بهترین صورتی میسر و ممکن خواهد ساخت و راه را برای تحقیقات بعدی هموار خواهد کرد.

باید گفته شود که گستردگی فعالیتهای مربوط به نشر، در قلمرو ناشران خصوصی، نه تنها از مسئولیت مآثر معتبر دانشگاهی، به کوشش در این زمینه‌ها با تکیه بر جنبه‌های علمی و فرهنگی موضوع نمی‌تهد، بلکه به دلایل گوناگون، از جمله لزوم بررسیهای دقیق کارشناسی، ویرایشهای علمی و نشر نیز توجه حداکثر به توان مالی مخاطبان آثار، به‌ویژه دانشجویان، ایجاب می‌کند که دانشگاهی را که دامنہ خدمات خود را با تکیه بر جنبه‌های کیفی، و گاه صرف‌نظر از بازده اقتصادی گسترش دهند.

مسئولان انتشارات دانشگاه علوم پزشکی، به اشتیاق و اخلاص تمام می‌خواهند تا جدیدترین آثار مربوط به دانشهای پزشکی را به بهترین شیوه فراهم آورند و بکوشند تا آثار منتشر شده با کیفیت مطلوب عرضه گردد. در عین حال انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مترصد دریافت نظرها و انتقادهای به‌جا و سازنده اهل نظر باشد تا از این طریق بتواند بر کمال آثار منتشره خویش بیفزاید.

معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد با استعانت از الطاف خداوندی امیدوار است که نشر این اثر همانند دیگر آثار انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد با همکاری همه‌جانبه این معاونت، و با تکیه بر ابتکار و کوشش اعضا و کارشناسان دانش‌آموخته خویش نیاز ایجاد ارتباط محکم و پایدار با جامعه پزشکی و دانشجویان پژوهشگر، در جهت ارتقای کیفی و توسعهٔ رعوعات مورد نیاز دانش‌پژوهان رشته‌های علوم پزشکی گامهای مؤثر بردارد تا مورد استفاده دانشجویان و مقبول طبع صاحب‌نظران و دانشگاهیان نکته‌بین قرار بگیرد.

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد

فهرست مطالب

۹		مقدمه استاد
۱۱		مقدمه استاد
۱۳		پیشگفتار
۱۵		فصل ۱ - مقدمه
۱۷		فصل ۲ - کلیاتی در مورد مسمومیت کودکان
۲۱		فصل ۳ - اقدامات اولیه در مسمومیت کودکان
۲۹		فصل ۴ - پیشگیری
۳۳		فصل ۵ - مسمومیت‌های دارویی
۳۳		۵-۱ مسمومیت با آنتی‌سایکوتیک‌ها (داروهای روان‌گردان)
۳۸		۵-۲ داروهای ضدافسردگی سه حلقه‌ای
۴۲		۵-۳ مسمومیت با مسدودکننده‌های اختصاصی اجنبی سروتونین SSRI
۴۵		۵-۴ مسمومیت با بنزودیازپین‌ها
۴۸		۵-۵ مسمومیت با آلپرووات سدیم
۵۰		۵-۶ کاربامازپین
۵۲		۵-۷ مسمومیت با فنوباریتال
۵۳		۵-۸ مسمومیت ناشی از استامینوفن
۵۸		۵-۹ مسمومیت با سالیسیلات (استیل سالیسیلیک اسید)
۶۲		۵-۱۰ مسمومیت ناشی از آهن
۶۶		۵-۱۱ مسمومیت با متیل‌گزانتین‌ها و بتا آدرنرژیک‌ها
۶۹		۵-۱۲ مسمومیت با داروهای بتا بلوکر
۷۲		۵-۱۳ مسدودکننده‌های کانال کلسیم (Calcium channel blockers)
۷۶		۵-۱۴ مسمومیت با دیگوکسین (Digoxin)
۷۹		۵-۱۵ مسمومیت با کلونیدین
۸۷		فصل ۶ - سوء مصرف مواد
۸۷		۶-۱ متادون
۹۰		۶-۲ ناس
۹۲		۶-۳ ترامادول
۹۵		۶-۴ حبش
۹۷		۶-۵ بوپرنورفین Buprenorphine
۹۹		۶-۶ آمفتامین‌ها
۱۰۲		۶-۷ آپونیدها شامل (تریاک - شیر - سوخته - هروئین)
۱۰۶		۶-۸ نیکوتین

۱۱۱.....	فصل ۷ - سندرم محرومیت در کودکان (CHILDREN WITHDRAWAL SYNDROME)
۱۱۳.....	فصل ۸ - گیاهان سمی
۱۱۴.....	۱ گیاه کرچک
۱۱۶.....	۲ اکالیپتوس (Eucalyptus)
۱۱۷.....	۳ دیفن‌باخیا
۱۱۸.....	۴ تاتوره (داتورا استرامانیوم)
۱۲۱.....	۵-۸ ابریشم مصری
۱۲۷.....	فصل ۹ - قارچ‌های سمی
۱۳۷.....	فصل ۱۰ - گزش‌ها
۱۳۷.....	۱ مارگزیدگی در کودکان
۱۴۷.....	۱۰ گزش قرب
۱۴۹.....	۳۰ گزش عنکبوت
۱۵۱.....	۱۰ گزش زنبور Hymenoptera
۱۵۵.....	فصل ۱۱ - سموم شیمیایی
۱۵۵.....	۱۱ ۱ سموم جوندگش‌ها (مرگ موش)
۱۵۸.....	۱۱ ۲-۱۱ علف‌کش‌ها Herbicides
۱۶۵.....	۱۱ ۳ سموم ضد سونک رتروئید
۱۶۸.....	۱۱ ۴ سمومیت با سموم آراکلید
۱۷۰.....	۱۱ ۵ سمومیت با سموم ارگانوفسفره و کربامات‌ها
۱۷۳.....	۱۱ ۶ سمومیت با قرض برنج یا فسف‌الومینیوم (Aluminium phosphide)
۱۷۹.....	فصل ۱۲ - آرسنیک
۱۸۵.....	فصل ۱۳ - مسمومیت با جیوه
۱۹۱.....	فصل ۱۴ - عنصر روی
۱۹۵.....	فصل ۱۵ - مسمومیت با سرب
۲۰۳.....	فصل ۱۶ - مسمومیت با الکل
۲۰۳.....	۱۶ ۱ مسمومیت با اتانول
۲۰۹.....	۱۶ ۲ مسمومیت با متانول
۲۱۳.....	۱۶ ۳ مسمومیت با اتیلن‌گلیکول $C_2H_4(OH)_2$
۲۱۷.....	فصل ۱۷ - مسمومیت با هیدروکربن‌ها
۲۲۱.....	فصل ۱۸ - مسمومیت با مواد سوزاننده
۲۲۵.....	فصل ۱۹ - مسمومیت با ضد عفونی‌کننده‌ها
۲۳۱.....	فصل ۲۰ - مسمومیت با گاز متواکسید کربن
۲۳۵.....	فصل ۲۱ - بوتولیسم
۲۴۱.....	فصل ۲۲ - بیوتروریسم
۲۴۵.....	فصل ۲۳ - بخش معرفی مواد
۲۴۵.....	۲۳ ۱. استون
۲۴۵.....	۲۳ ۲. رنگ پلاستیک
۲۴۶.....	۲۳ ۳. تینر فوری

۲۴۶	۴-۲۳. تینر روغنی
۲۴۷	۵-۲۳. روغن جلا
۲۴۷	۶-۲۳. تینر استری فوری اتومبیل
۲۴۷	۷-۲۳. تینر رنگ استخری و ترافیک
۲۴۸	۸-۲۳. تینر رنگ کوره‌ای
۲۴۸	۹-۲۳. اسکاتیف
۲۴۸	۱۰-۲۳. اکلیل نقره
۲۴۸	۱۱-۲۳. نیم پلی‌استر
۲۴۹	۱۲-۲۳. هاردنر نیم پلی‌استر
۲۴۹	۱۳-۲۳. رنگ روغنی مات
۲۵۰	۱۴-۲۳. استیلین
۲۵۰	۱۵-۲۳. الکل ها
۲۵۰	۱۶-۲۳. ترکبات آرسنیک
۲۵۰	۱۷-۲۳. سیانید باریم
۲۵۰	۱۸-۲۳. بنزین، تولوئن
۲۵۱	۱۹-۲۳. ترکیبات برم
۲۵۱	۲۰-۲۳. ترکیبات کالیم
۲۵۱	۲۱-۲۳. کربن تتراکلرید
۲۵۱	۲۲-۲۳. کلر
۲۵۱	۲۳-۲۳. کلروفرم
۲۵۲	۲۴-۲۳. ترکیبات کرم
۲۵۲	۲۵-۲۳. سیانیدها و هیدروژن سیانید
۲۵۲	۲۶-۲۳. دی متیل سولفات
۲۵۲	۲۷-۲۳. اترها
۲۵۲	۲۸-۲۳. فلوئور و هیدروفلوئوریک اسید
۲۵۳	۲۹-۲۳. فرمالدئید
۲۵۳	۳۰-۲۳. ترکیبات جیوه
۲۵۳	۳۱-۲۳. بخارات نیتروز
۲۵۴	۳۲-۲۳. ترکیبات سرب
۲۵۴	۳۳-۲۳. فنل
۲۵۴	۳۴-۲۳. ترکیبات سلنیوم
۲۵۴	۳۵-۲۳. ترکیبات تالیم
۲۵۶	۳۶-۲۳. چسب ها
۲۶۱	۳۷-۲۳. چننه (نوعی لوله‌بازکن)
۲۶۱	۳۸-۲۳. سم‌شناسی اتیلن گلیکول
۲۶۳	۳۹-۲۳. مسمومیت ناشی از مواد دفع آفات و حشره‌کش‌ها
۲۷۱	۴۰-۲۳. مسمومیت ناشی از مواد پرتوزا
۲۷۷	۴۱-۲۳. مسمومیت ناشی از فلزات سمی
۲۸۳	۴۲-۲۳. گازهای سمی
۲۸۵	۴۳-۲۳. گردوغبار
۲۹۰	۴۴-۲۳. کبریت
۲۹۱	۴۵-۲۳. شامبو

۲۹۵	فصل ۲۴ - چسب قطره‌ای
۲۹۷	فصل ۲۵ - کلرال‌هیدرات (CHLORAL HYDRATE)
۲۹۹	فصل ۲۶ - مواد جاذب‌الرطوبه
۳۰۳	فصل ۲۷ - قرص ضدبارداری خوراکی
۳۰۹	فصل ۲۸ - آنتی‌دوت‌ها
۳۱۲	۲۸ آتروپین (Atropine)
۳۱۵	۳۰-۲۸ پرالیدوکسایم PAM - 2
۳۱۶	۴۰-۲۸ سوکسیمر DMSA دی‌مرکاپتوسوکسینیک اسید
۳۱۷	۵۲۸ BAL, British antilewisite
۳۱۹	۶۲۸ ادتات‌دی‌سدیم کلسیم EDTA Na ₂ Ca
۳۲۲	نمایه موضوعی (SUBJECT INDEX)

www.ketab.ir

مقدمه استاد

جای بسی در سندی است که همکار بسیار عزیزمان سرکار خانم دکتر آناهیتا علیزاده قمصری کتاب مسمومیت های کودکان را با همکاری آقای دکتر ادریس تیموری و آقای مهندس جواد علیزاده تألیف نموده اند. درین کتاب جامع مسمومیت های کودکان را به مؤلفین محترم آن تبریک می گویم.

خانم دکتر علیزاده از این متخصص بیماری های کودکان ایران است که دوره فلوشیپ سم شناسی بالینی را که برای اولین بار در سال ۱۳۸۸ در کشور و در منطقه آسیا و خاورمیانه در بخش مسمومین بیمارستان امام رضا (ع) شروع و وابسته به دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد راه اندازی شده گذرانیده است. نامبرده که از شهریور ماه ۱۳۹۱ ریاست بخش مسمومین بیمارستان امام رضا (ع) را بر عهده دارد. علاوه بر تخصص بیماری های کودکان و فلوشیپ سم شناسی بالینی، ادیب و هنرمند توانایی است که صاحب مقالات و انتشارات متعددی در زمینه های مختلف به ویژه پیشگیری از مسمومیت های کودکان برای عموم مردم بوده است.

خانم دکتر علیزاده به مناسبت های مختلف برنامه های عمومی شناخت و پیشگیری از مسمومیت ها را به ویژه در هفته پیشگیری از مسمومیت ها (هفته اول تابان هر سال) اجرا نموده است. همچنین نامبرده همایش های بازآموزی برای گروه های مختلف پزشکی در زمینه مسمومیت های کودکان برگزار کرده است.

کتابی که پیش رو دارید شامل مطالب مفید و آموزنده ای است که با مقدمه و اهمیت مسمومیت های کودکان همراه با آمارهای جهانی و محلی (بیمارستان امام رضا (ع) مشهد) کودکان که به روش علمی پیشگیری از مسمومیت های کودکان در سه سطح پرداخته آغاز شده است. آنگاه اقدامات کلی در درمان مسمومیت های کودکان را مورد بحث قرار داده و ضمن توصیف معاینه فیزیکی سندرمد های شایع در مسمومیت ها (توکسیدروم) و روش های کلی درمان را بیان نموده است.

بسیار خوشحالم که مؤلفین محترم به امر پیشگیری از بروز مسمومیت‌های کودکان پرداخته‌اند. مسمومیت‌های دارویی شایع به‌ویژه داروهای ضد افسردگی سه حلقه‌ای، آرام‌بخش‌ها و سایر داروهای اعصاب که موجب مسمومیت حاد در کودکان می‌شود به تفصیل بیان شده است. همچنین مسمومیت حاد با داروهای مسکن و ضد التهاب، داروهای قلبی عروقی و مدیریت درمان آنها بیان شده است.

سوء مصرف مواد و مسمومیت با داروهای اعتیادآور، سندرم محرومیت و درمان آن نیز به‌خوبی بحث شده است.

سموم شیمیایی شامل حشره‌کش‌ها، علف‌کش‌ها، جوته‌کش‌ها، فسفید آلومینیم، سموم خانگی و همچنین مسمومیت با فلزات و شبه فلزات نظیر آرسنیک و سرنجام الکل‌ها، رنگ‌ها و رقیق‌کننده‌ها، آنها (تینر)، هیدروکربن‌ها و سایر مواد آلی به‌خوبی بیان گردیده است.

مؤلفین محترم به سموم طبیعی شامل گیاهان سمی و جانوران زهر آگین پرداخته‌اند و ضمن بحث مسمومیت‌های کودکان، بر این زمینه توصیه‌های مفید برای پیشگیری و درمان ارائه داده‌اند. تاکنون کتاب جامعی در مورد مسمومیت‌های کودکان نظیر این کتاب که حاوی جنبه‌های مختلف پیشگیری، تشخیص و درمان با سموم سمی مختلف اعم از داروها، مواد شیمیایی و سموم بیولوژیک (گیاهان سمی و جانوران زهر آگین) باشد و دوزهای مناسب دارو درمانی مسمومیت‌های کودکان را بیان کرده باشد سرانجام یافته است.

این کتاب را برای کلیه گروه‌های پزشکی از پزشکان خانواده و سایر پزشکان شاغل در مراکز بهداشتی درمانی و اورژانس ۱۱۵ تا پزشکان متخصص بسیاری‌های کودکان، داخلی، طب اورژانس و مراقبت‌های ویژه و سم‌شناسان بالینی توصیه می‌کنم.

به‌علاوه دانشجویان عزیز پزشکی، دستیاران رشته‌های طب داخلی، داخلی، طب اورژانس، مراقبت‌های ویژه و بالاحص دستیاران فلوشیپ سم‌شناسی بالینی، گروه‌های مختلف پزشکی، و همه والدین، برای پیشگیری، تشخیص و درمان مسمومیت‌های کودکان، از مطالعه آن سود خواهند برد. سعادت، سلامت و توفیق روز افزون مؤلفین محترم به‌ویژه سرکار خانم دکتر علیزاده را از خداوند خواستارم.

دکتر مهدی بلالی مود

استاد و مدیر گروه سم‌شناسی بالینی و مسمومیت‌ها

تابستان ۱۳۹۵

مقدمه استاد

کودکان موثر داتی معصوم و دوست داشتنی هستند و برای متخصصین اطفال با توجه به رابطه عاطفی با اطفال که برخلاف جثه کوچک، دنیای درونی بزرگ و پراز رمز و راز دارند (نظیر مورد جالب معرفی شده در مقاله به تازگی توسط نویسنده) همین افتخار بس که تلاش دارند با سالم نگه داشتن فرزندان این ودیه خداوند را شورو شادی راهمیشه در فضای خانواده نگهدارند.

بیش از 90% موارد مسمومیت اطفال در منزل و در سن کمتر از ۶ سال اتفاق می افتد که غیر عمدی است. پسر ها در سن بین ۱ تا ۱۰ سال بیشتر معرض بالاترین خطر مسمومیت هستند. تا 25% اطفالی که با خوردن یک ماده سمی مسموم می شوند تجربه دیگری در خلال یک سال دارند، زیرا اغلب والدین یا مراقبین برای پیشگیری از دسترسی اطفال به مواد سمی کاری انجام نداده اند.

نقش پیشگیری و آموزش والدین و توصیه پزشکان در برنامه های تحقیقاتی ترویج سلامت برای پیشگیری از آسیب های غیر عمدی مشخص شده است و باید روش های کاهش وقوع مسمومیت ها و بهبود سرویس های اطلاع رسانی مسمومیت ها و درمان در اولویت قرار گیرند. متخصصین اطفال و سایر مراقبین بهداشتی باید با والدین در ارتباط با پیشگیری از مسمومیت ها در خانه ای که شیرخواران در محدوده سنی ۶ ماه هستند و برای معاینات روتین مراجعه می کنند صحبت نمایند.

مسمومیت ها نظیر انواع آسیب های دیگر قابل شناسایی، قابل پیش بینی و قابل پیشگیری هستند. احتیاط های خاص، در مورد داروهایی که به طور معمول مسمومیت مرگبار را موجب می گردند و داروهایی که در دوز های کم برای اطفال خردسال توکسیک هستند نظیر بتا بلوکر ها، مسدود کننده های کانال کلسیم، ضد افسردگی های تری سیکلیک، هنگام تجویز این داروها باید مد نظر باشد. همچنین خطا در دوز و مصرف نادرست داروهایی که به شکل مایع هستند ممکن است منجر به مسمومیت غیر عمدی در اطفال گردد.

در مقدمه کتاب مسمومیت های کودکان نکات کلیدی من جمله ارتقاء مراحل تکامل آنها که با کنجکاوی بیشتر، انجام تقلید از دیگران، مشکلات روحی روانی در خانواده، نگهداری داروها و

سموم در مکان‌های در دسترس بدون رعایت نکات ایمنی، استفاده از ظروفی که برچسب یا اطلاعات کافی در مورد محتوایشان روی ظرف‌ها چسبانده نشده و خطاهایی که در نوع ماده دارویی یا مقدار ارایه شده توسط والدین یا مراقبین پیش می‌آید و موجب مسمومیت کودک می‌گردد توسط نویسنده محترم کتاب سرکار خانم دکتر عزیزاده و همکاران نشان به وضوح و با زبانی ساده و مفاهیم قابل درک توضیح داده شده است که درخور قدردانی است.

در ارتباط با مسمومیت‌های متداول در اطفال نظیر مسمومیت با ایبویدها، محصولات تمیز کننده سرویس‌های بهداشتی، ازبین برنده رنگ و محلول‌های گاز پاک‌کن، و محلول‌های لوله بازکن، هیدروکربن‌ها نظیر نفت و بنزین، براق کننده مبلمان، حشره کش‌ها، محلول‌های شیشه شور و ضد یخ (مقادیر کم) از آنها برای انسان سمی هستند و ممکن است موجب کوری و مرگ در صورت خوردن گردند، بعضی از قارچ‌های وحشی که در صورت خوردن منجر به مرگ می‌شوند، الکل و ترکیبات حاوی الکل از جمله دهان‌شویه، تمیز کننده‌ها و تونیک‌های مو، بی‌حس کننده‌های موضعی در این کتاب هشدارهای لازم داده شده است.

بسیاری از کودکان معمولاً قربانی سهل انگاری، عدم توجه و نبود آموزش و نظارت دقیق والدین در ارتباط با نگهداری و فرار دادن دروها در مکان‌های مطمئن هستند. جای بسی خوشوقتی است که خانم دکتر ناهید عزیزاده که از همکاران سخت کوش، صدیق و متعهد و مومن به کار و نویسنده با ذوقی هست در طی سالیان گذشته نقش موثری در پیشگیری و درمان مسمومیت‌های متداول در اطفال داشته‌اند.

توفیقات روزافزون ایشان و همکارانی که در پدید آردن این مجموعه با ارزش و کاربردی تلاش نموده‌اند از خداوند متعال خواستارم.

دکتر سید محمد دین امیربان

استاد بیماری‌های کودکان

۱۳۹۵/۴/۲۰

پیشگفتار

صبح یک روز شنبه، دختر دو ساله‌ای را ویزیت می‌کردم که شب قبل به خاطر مسمومیت تصادفی با شربت منادول و در نتیجه معیت آپنه بستری شده بود و پس از دریافت نالوکسان خوشبختانه تنفس او بهتر شده و حال او کاملاً بر حال و هشیار روی تخت نشسته بود. چشم‌های درشتی داشت. موهای فرفری‌اش، تا روی شانه‌اش می‌آمد. یک پستانک صورتی‌رنگ را با تمام توان مک می‌زد، طوری که انگار به دهانش چسبیده بود. او را معاینه کردم و در پرونده نتایج بررسی‌ها را نوشتم. در حال یادداشت کردن بودم که دیدم اشاره می‌کند، خودکارم را به او بدهم. خودکارم را به دستش دادم، به من نگاه کرد، بدون مک پستانک را از دهانش بیرون آورد و به من تعارف کرد.

کدام آدم‌بزرگی را می‌شناختم که تا این حد با معرفت باشد. و در مقابل یک خودکار، یکی از عزیزترین و باارزش‌ترین دارایی‌هایش را به من بدهد؟

رفتار این کودک، و هزاران کودک دیگر مثل او، انگیزه‌ای شد که مرا به پیشگیری و کاهش آلام و نجات آن‌ها، دست‌نامه‌ای تا حد امکان، نسبتاً جامع تهیه کنیم و در دسترس جامعه پزشکی ایران قرار دهیم.

افزایش آگاهی در مورد مسمومیت‌های کودکان و هم‌چنین تولید منابع مناسب برای مطالعه در این زمینه و درمان به‌موقع و مناسب صدها هزار کودک مشابه کودک موفرفری، اهداف اصلی نویسندگان این کتاب است.

کتاب پیش‌رو، می‌تواند برای دانشجویان پزشکی، پرستاران، سرپرستاران، پزشکان عمومی، متخصصین کودکان، طب اورژانس، داخلی و مراقبت‌های ویژه، فلوشیپ‌ها و متخصصین سم‌شناسی بالینی مفید باشد.

قدردانی:

از تمام اساتیدی که افتخار شاگردی‌شان و حمایت‌های همیشگی‌شان، نگارش چنین کتابی را ممکن کرد و به‌طور اخص از جناب آقای پرفسور مهدی بلالی مود، استاد دانشگاه علوم پزشکی مشهد، پدر علم سم‌شناسی ایران، عضو جامعه سم‌شناسان بالینی اروپا و فدراسیون جهانی سم‌شناسان بالینی که در تدوین این کتاب راهنمایی‌های ارزنده‌ای ارائه فرموده‌اند، متشکرم. همچنین از استاد محترم جناب آقای دکتر سید محمدهادی امیریان متخصص بیماری‌های کودکان و عضو هیأت‌بورد تخصصی اطفال که داوری این کتاب را قبول نموده‌اند و با راهنمایی‌های فراوان و ارزشمندشان بر اعتبار این کتاب افزوده‌اند، سپاسگزاری می‌نمایم. همچنین از سرکار خانم دکتر عزت خداشناس که در امر داوری همکاری فرموده‌اند، قدردانی می‌گردد.

و نیز از مادر عزیزم سارا خانم سیمین‌دخت وزیری و همچنین پدر خوبم جناب آقای مهندس علیزاده که در امر ویراستایی این کتاب همکاری فراوانی داشتند، تشکر می‌کنم.

دکتر آناهیتا علیزاده

سجده کودکان، فلوشیپ سم‌شناسی بالینی،

استادیار، انشگاه علوم پزشکی مشهد

تاسان ۱۳۹۵